

**МІНІСТЕРСТВО ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ВНУТРІШНІХ СПРАВ**

**СЛУЖБОВА ПІДГОТОВКА ЯК СИСТЕМА ЗАХОДІВ,
СПРЯМОВАНИХ НА УДОСКОНАЛЕННЯ
ЗНАНЬ, УМІНЬ ТА НАВИЧОК
ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ**

МАТЕРІАЛИ КРУГЛОГО СТОЛУ

02 листопада 2018 року

забезпечення переговорної діяльності: навч.-метод. посібник / Д.О. Александров, Я.Ю. Кондратьєв – К.: НАВСУ, 2003. – 124 с.

Дьорова О.М.

ад'юнкт заочної форми навчання
аспірантури та докторантури ОДУВС

Науковий керівник: **Цільмак О.М.**

Д.ю.н., професор, професор кафедри криміналістики,
судової медицини та психіатрії ОДУВС

ФАКТОРИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ

Оперативна ситуація на території України є складною та суперечливою. Не дивлячись на те, що були досягнуті певні позитивні результати в боротьбі зі злочинністю, однак, агресивність і жорстокість кримінальних елементів зростає. Представники злочинного світу стають суспільно небезпечними, так як часто застосовують зброю під час скоєння злочину. Це впливає й на показники застосування поліцейськими вогнепальної зброї.

Застосування поліцейськими вогнепальної зброї це з одного боку дотримання особистої безпеки, а з іншого – захист життя, здоров'я і майна громадян від нападу. Однак, деякі поліцейські уникають застосування зброї у передбачених законом випадках. Тому і набуває актуальності проблема психофізичної готовності поліцейського до застосування вогнепальної зброї при виконанні службових обов'язків.

Для вирішення зазначеної проблеми працівнику поліції потрібна психофізична підготовка для прийняття процесуально вірних рішень та відпрацювання необхідного алгоритму дій. Психофізична підготовка залежить від двох факторів:

1) *Психологічний фактор* – це ступінь психологічної готовності до застосування вогнепальної зброї. Проаналізувавши наукові праці можна виокремити такі компоненти психологічної готовності працівника поліції до застосування вогнепальної зброї:

А) мотиваційний – позитивне відношення до професії, зацікавленість в ній, відповідальне ставлення до службових обов'язків [2]. Також обізнаність про випадки застосування зброї поліцейськими з розбором помилок, які спричинили небажані наслідки. Приклади

застосування зброї, де співробітники в критичних ситуаціях зберегли життя, життя інших людей;

Б) вольовий – самоконтроль, вміння керувати діями із яких складається виконання службових обов'язків, у свідомій організації і самоконтролюючій своїй поведінки, яка спрямована на подолання труднощів при виконанні поставлених цілей. У вольових діях людина досягає власної свідомої мети [1; 2]

В) операціональний – здатність застосовувати на практиці набутий досвід, вміння та навички;

Г) інтелектуальний – здатність аналізувати, синтезувати, порівнювати та узагальнювати власні дії, здатності розв'язувати завдання з дотриманням норм законодавства. Мислення і оцінка умов, в яких буде здійснена дія;

Д) орієнтаційний – знання специфіки умов праці, принципів тощо. Достатня розвиненість і вираженість цих компонентів і їх єдність є показником високого рівня психологічної готовності поліцейського до виконання службових обов'язків.

Також у формуванні психофізичної готовності поліцейського до застосування вогнепальної зброї відіграє фізична готовність так як більшість затримань злочинців проводиться в невизначених умовах.

2) *Фізичний фактор* – ступінь фізичної підготовленості до застосування вогнепальної зброї. Можна виокремити такі компоненти фізичного фактору:

А) загальнофізичний – ступінь розвинутої таких фізичних якостей, як витривалість, швидкість, спритність, сила, координаційні здібності;

Б) психореактивний компонент – точність рухів, швидкість рухової реакції, доведення до автоматизму рухових умінь тощо. Тобто потрібно розвивати миттєву реакцію на небезпеку.

Відпрацювання ситуації багаторазовим повторенням за вченням І.П. Павлова про вищу нервову діяльність [4] переконують, що умовні, або асоціативні рефлексії є головними елементами в природі людської поведінки, і, оперуючи з рефлексями, можна виробляти будь-які форми поведінкової активності. Слідуючи такій постановці питання, можна виробити певну методику підготовки до правомірного застосування вогнепальної зброї, побудовану на проявах захисних безумовних рефлексів та психологічної готовності для них.

Отже, зазначені фактори є основними для психофізичної готовності поліцейського до застосування зброї у передбачених законом випадках.

Тому, тактико-спеціальну та вогневу підготовку майбутніх поліцейських не слід проводити в «ідеальних» умовах коли психологічний спокій, хороша освітленість, відсутність небезпек, зручне розташування зброї, використання засобів захисту слуху. Так як, що в ході оперативно-службової діяльності умови застосування вогнепальної зброї значно відрізняються від стрільби в тирі та навчанні тактико-спеціальній підготовці в навчальних аудиторіях.

На нашу думку, *психофізичну готовність* працівників поліції до застосування вогнепальної зброї необхідно тренувати на комплексних заняттях тактико-спеціальної та вогневої підготовки багаторазовими повтореннями одних і тих же дій з різними ситуаціями, тобто: стрільба при поганому освітленні, після фізичних вправ, в умовах психоемоційного впливу на стріляючого тощо. Таким чином, курсанти закладів вищої освіти зі специфічними умовами навчання, діючі працівники поліції, тренують власну психоемоційну стійкість до стресових ситуацій, які можуть проявлятися під час вогневого зіткнення з правопорушником. Ситуації відпрацьовані до безумовного рефлексу, правова переконаність у правоті своїх дій повинні стати основою *психофізичної готовності* поліцейського до застосування вогнепальної зброї.

Отже, психофізичну готовність працівника поліції до застосування вогнепальної зброї можливо розглядати, як багатокомпонентне складне психофізичне утворення.

Література:

1. Ильин Е.П. Психология воли. – СПб., 2001.
2. Каверин С.Б. Мотивация труда - М.: Изд-во «Институт психологии РАН», 1998. — 224 с.
3. Немов Р.С. Психология: Учебник для студ. высш. пед. учеб. заведений: В 3-х кн. — Кн. 1: Общие основы психологии. — М.: Владос, 2001. - 687 с. (с.424 – 431).
4. Павлов И. П. Двадцатилетний опыт объективного изучения высшей нервной деятельности (поведения) животных. М., 1973 (с.35-62).

Волошинов А.А., Проскурня Є.Є.

ПРОТИДІЯ ЗЛОЧИННОСТІ. ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА _____ 51

Глова І.В., Геращенко О.С.

ФОРМУВАННЯ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПРАЦІВНИКІВ
ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ ДО ДІЙ В ОСОБЛИВИХ УМОВАХ _____ 58

Головацький О.О.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ІНДИВІДУАЛЬНОЇ ТАКТИЧНОЇ
ПІДГОТОВКИ СТРІЛЬБИ З ПІСТОЛЕТА _____ 61

Головко В.М.

ЗАДАЧІ УПРАВЛІННЯ В УЧБОВО-ТРЕНУВАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ
СТУДЕНТІВ, ЯКІ СПЕЦІАЛІЗУЮТЬСЯ В ІГРОВИХ ВИДАХ СПОРТУ
(ФУТБОЛ) ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ _____ 64

Гришук В.Л.

ЗНАЧЕННЯ ТАКТИЧНОЇ МЕДИЦИНИ ДЛЯ ПРАЦІВНИКІВ
ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ _____ 69

Дулгер В.В., Геращенко О.С.

ПСИХОЛОГІЧНА ГОТОВНІСТЬ КУРСАНТІВ ВНЗ МВС УКРАЇНИ
ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ _____ 72

Дьорова О.М., Цільмак О.М.

ФАКТОРИ ПСИХОФІЗИЧНОЇ ГОТОВНОСТІ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО
ДО ЗАСТОСУВАННЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ _____ 76

Журавський Д.В.

НЕОБХІДНІСТЬ ФІЗИЧНОЇ ПІДГОТОВКИ КУРСАНТІВ 1-4
КУРСІВ В ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇХ ГОТОВНОСТІ ДО ВИКОНАННЯ
ЗАВДАНЬ ЗА ПРИЗНАЧЕННЯМ _____ 79

Ковальчук В.Ф., Цвітайло О.А., Бутенко В.С.

ТАКТИКО-СПЕЦІАЛЬНЕ НАВЧАННЯ ЯК ВИД СЛУЖБОВОЇ
ПІДГОТОВКИ ПРАЦІВНИКІВ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ _____ 81

Коломієць Ю.М., Якушева В.В.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКА ЯК КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ,
СПРЯМОВАНИХ НА ФОРМУВАННЯ ТА ВДОСКОНАЛЕННЯ УМІНЬ
ТА НАВИЧОК ПОЛІЦЕЙСЬКИХ _____ 86

Ком'яга А.В., Федоряєва К.О.

ФІЗИЧНА ПІДГОТОВКИ ПОЛІЦЕЙСЬКИХ - ЦЕ
ОРГАНІЗОВАНИЙ ПРОЦЕС ОВОЛОДІННЯ ЗНАННЯМИ,
УМІННЯМИ Й НАВИЧКАМИ НЕОБХІДНИМИ ДЛЯ УСПІШНОГО
ВИКОНАННЯ СЛУЖБОВИХ ЗАВДАНЬ _____ 89